

MI·UJSA·G AZ·ÁLLAT· KERT·BEN?

BUDAPEST FŐVÁROS ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTJÉNEK KÖZLEMÉNYEI

Budapest, 1929.

XVI. évfolyam. 23.—24. szám.

December 1.—15.

KIADJA: BUDAPEST FŐVÁROS
ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERTJE

Az állat- és növénykert igazgatóságának
közreműködésével szerkeszti:
RAITSITS EMIL DR.

Megjelen mint az „A TERMÉSZET”
:o: :o: :o: melléklapja :o: :o: :o:

Fiatal ragadozó ferde fejtartásáról és szaruhártyájának elhomályosodásáról.

Állatkertekben és állatseregletekben tartott ragadozó emlősállatok, így különösen az oroszánok és tigrisek tenyésztése a legtöbb esetben nem vezet a kellő eredményre. Ha az anyaragadozó tigris, illetőleg oroszán kölykeket hoz a világra, azok az esetek túlnyomó részében vagy holtan jönnek a világra, vagy pedig annyira erőtlenné, hogy csak rövid ideig maradnak életben. Tapasztalataim szerint ennek az oka az egyoldalú táplálásban keresendő. A nagyragadozók ugyanis a legtöbb helyen az olcsóbb értékű lóhúsból élnek, azt hamarosan megkedvelik, úgyhogy hústáplálék változtatása esetében a más állatból származó húst, így főképpen a zsíros húst, bármennyire jó falat legyen is az, megvetik. A tisztán lóhússal tartott tenyészoszslánok, tigrisek stb., ha csenevész kölykeiket fel is nevelik, azok a leggyakrabban golyvások, angolkórosok lesznek. Az ilyen esetben a választott kölykeknél ferde fejtartás, az úgynevezett csillagvizsgáló tekintet észlelhető. Ezt a furcsa fejtartást az orvosi tudományokban nem képzett állatápolók és állatkereskedők előszeretettel abból a körülményből magyarázzák, hogy azt a ketrecek felett alkalmazott felső világítás okozza. Naivan úgy értelmezik, hogy a fiatal állat a világosság felé fordítja a fejét, a fényforrást keresi és azt

megszokja, melynek következménye azután a ferde csillagvizsgáló fejtartás. Ellentmond ennek a naiv nézetnek az a körülmény is, hogy a szerencsétlen beteg kölyök mindig egy és ugyanarra az oldalra fordult tartja a fejét! Úgy az egyoldalra fordult

A-vitaminhiányos táplálkozás folytán elhomályosodott szaruhártya.
(Raitsits dr. felvétele.)

fejtartás, mint az angolkór folytán észlelhető imbolygó járás, továbbá a pajzsmirigy megnagyobbodása (golyva), valamint a mellékelt képen is látható szaruhártyaelhomályosodás egyedül az egyoldalú táplálás és a vitaminhiány következménye.

Állatkertünk tigriseinél a kellő

tenyésztőképességüket előre megfontoltan csakis azzal biztosítottuk, hogy különösképpen a nőstény tigriseket fiatal koruktól kezdődőleg változatos húsos eleséggel, könnyen emészthető borjúcsontokkal és csukamájolajjal tartottuk. Ezek az állatok angolkór nélkül nevelődtek fel. A viszonylagosan költségesebb tartásmód az utódnevelés folytán kifizetődött. Okszerűen tartott tigriseink eredményesen szaporodnak. A szoptatási időszak második hónapjában a tigriskölykek vizsgálat alá kerültek, mely alkalommal kiderült egyiknél és másiknál a pajzsmirigy mérsékelt megnagyobbodása és egyúttal a szaruhártya elhomályosodása. Jódos *thyreoidea*-tablettáknak (Richter-féle) és csukamájolaj adagolására a szaruhártyák homálya fokozatosan csökkent, úgyhogy egy hónapig tartó orvoslás után a szaruhártyahomály teljesen eltűnt és a golyva visszafejlődött. A szaruhártyahomály, a golyva és az angolkóros állapotnak esetleges keletkezése ellen a nem legszivesebben elfogyasztott csukamájolaj helyett tenyésztigriseink már a kölykek világra-jötte előtt naponta *Richter-féle Ergosterin irridatumot* kaptak húsadagukra csöppentve és ennek adagolását az elválasztott tigriskölykeknél folytattuk. Ugyanis az ú. n. *A-factor*, *A-vitamin* vagy *antixerophthalmiás vitamin* zsírban oldódó vitamin, melynek hiánya a kölyökállatoknál könnyezést, fényviszonyt, később nyálkás, majd savós-véres szemfolyást, a szemek viszkető érzését, a pillaszőrök

kihullását, a szaruhártya elhomályosodását és fénytelenességét, az elhomályosodott szaruhártya kifekélyesedését, némelykor általános szemgyulladást okoz. Mint már említettem, tigriskölykeinknél a szaruhártya elhomályosodása volt észlelhető, mely »A-vitamint« tartalmazó táplálékok és gyógyszerek adagolására gyógyult, illetőleg ily táplálkozás mellett a baj nem fejlődött ki. E rövid ismertetés szerint okszerű táplálással a betegségeket elkerülni és orvosolni lehet a vadállatoknál is.

Raitsits Emil dr.

HÍREK

Ismerik-e az állatok a puskát? Erre a kérdésre, azt hiszem, hajlandók lennének habozás nélkül igenlő választ adni. Hiszen ha egyéb tapasztalatunk nincs is, de a szarka s a szürke varjú bizonyára megbosszantottak már azzal, hogy amikor fegyvertelenül jártuk az erdőt, mezőt, közvetlen közelükbe is beváltak, de ha puska volt a vállunkon, nagyon tisztas távolban keltek szárnyra előttünk.

Am ez a kérdés nem ilyen egyszerű! Mert igaz ugyan, hogy ha öreg, tapasztalt vadakkal állunk szemben, csakugyan szó lehet a puska megismeréséről. Hiszen az értelmesebb vad, s kivált a szarka, varjú, holló stb. ennél különb bizonyágát is adja megfigyelő- és gondolkozóképességének. De olyan eseteket is megfigyelték, amelyekből az tűnt ki, hogy maga a puska itt legföljebb csak másodrendű tényező.

Egyébként adjuk most át a szót *Wass Albert grófnak*, aki a »Kárpáti Vadász« II. évf. lapjain nagyon alaposan és közvetlenül írja le megfigyeléseit.

»Mióta a sörétes patrónok annyira megdrágultak, szarkákra és varjúkra már sajnáltam a lövést és azért mindig, amikor vadászatra mentem, magammal vittem kis 22-es Winchesteremet is... Az erdőben többnyire rengeteg szarka volt. Vállamon a nagy puskával elmegyek a szarkák között és nem akarván a vadászat elején lövéssel föllármázni az erdőt, nem lőttem rájuk. Szenttelenül közel ugráltak és egyáltalán nem tulajdonítottak semmi fontosságot a puskámnak. Visszajövet még mindig ott cseregetek. Most már a kicsi puskámmal, mentem feljűk. Ahogy azonban egy útfordulónál észrevettek, huss — az egész társaság elszellelt... Különös, gondoltam, hogy félnek egyszerre!

Nemsokára megint egy szarkakongresszusra bukkantam, de megint a nagy puskával a vállamon; nem volt ugyan szándékomban rájuk löni, de azért csupa kíváncsiságból megálltam alattuk. Nem mentek el. Erre levettem vállamról a puskát és tréfából célozgatni kezdtem őket. Ott maradtak.

Közben odaértek a hajtók is a másik puskával, s most már gyilkos szándékkal tettem a csöbe egy golyót s azonnal a szarkákat szemléltem, hogy melyik áll jobban. De alighogy emelni kezdtem a puskát huss, szétriadt az egész kongresszus.

Most már igazán kezdtem csodálkozni. Az már csak nem valószínű, hogy a szarkának tudomásuk lenne arról, hogy egy nagy patron ára 10 lej és ezért csak a kicsi puskával lövöm őket? És az sem valószínű, hogy ismerjék a kalibert, amelytől félni kell? Honnan tudta az a szarka, hogy a 16-os Browning nem veszélyes, csak a 22-es Winchester?

A következő szarkatársaságot azzal a vérmes elhatározással közelítettem meg, hogy mostan a nagy puskával fogok közibük ágyúzni. Alighogy leveszem a puskát, ahány van, annyifelé repül. Ezúttal nem voltak a kaliberben válogatások.

De mikor hajtani kezdtek a kutyák s én siettem föl a dombtetőre, mindkét puskával a kezemben, megint beváltak, s mikor alájuk érve, a puskákat kezdtem mutogatni nekik — mintha tudták volna, hogy hajtás alatt nem lövök rájuk, — gúnyosan lemosolyogták riasztgatásaimat.

Hú, a kutyafáját! Most már komolyan méregbe jöttem s golyót a csöbe, fölemeltem a puskát, hogy megleckéztessenem a vigyorgó csöcseléket. Azonban mihelyt a légy Szarka úr mellén csillogott, egy keces lendülettel magamra hagyott.

Tehát semmiesetre sem a puskát, vagy pláne a kalibert ismerte ő Szarkasága, hanem valami egészen mást. *A szándékomat olvasta ki a szememből*, vagyis Szarka úr gondolatolvasó lett.

Ezután több példát hoz föl *Wass gróf* arra, hogy a vadak szuggesztív úton szereznek tudomást szándékainkról. S a fölhozott példák közül főként az nagyon meggyőző, amikor fegyvertelenül cserkészte be a szarkát... »Mozdulatlanul állva — írja *Wass gróf* — szememmel igyekeztem bele szuggeralni, hogy én őt meg akarom löni. Valóban: a szarka hátrafordult, s ijedt cserregéssel menekült.

S hogy megfigyelőnk valóban minden oldalról ellenőrzi megfigyelése eredményét s minden ható tényezőt számba vesz, zárószóiraiból is kiviláglik. »Természetes — írja — a vadak menekülésére közbenjátszik sok más tényező is, pl. elsősorban a gyanusság, vagyis a lappangva menő halk emberektől jobban fél minden állat, mint alármásoktól.

Napjainkban, amikor az állatok szuggeralhatóságát mind több és több adat és kísérlet igazolja, *Wass gróf* magyarázata mindenestre kedvezőbb fogadtatásra számíthat, mint számíthatott volna régebben. Mindazáltal kétségtelen, még nagyon sok alapos megfigyelésre és lelkiismeretes adatgyűjtésre van szükségünk, hogy tisztán láthassunk ebben a kérdésben.

G. I. dr.

Állatkertünk lelkes ajándékozói:

- Dr. Reiter N., Pécs, Rét-u. 2., 1 róka.
Zirkelbach István és László, IV., Veres Pálné-utca 37., 1 teknős.
Kaiser G., IV., Molnár-u. 36., 1 belga nyúl.
Dr. Schmidt Béla, II., Donáti-u. 11., 1 mokus.
Hergott Elvira, IX., Mester-u. 9., III., 4., 1 görög teknős.
Grünhut N., Erdélyi-u. 4. III., 14., 1 mocsári teknős.
Haiman Géza, IV., Irányi-u. 1., 1 görög teknős.
Barkoczy Károly, VII., Hernád-u. 5., 1 törékeny kuszma.
Hadanits Endre, hajóparancsnok, Petőfi-tér, hajóállomás, 1 fiatal uhu
Gegner Pál, IX., Mester-u. 39., 1 salamandra.
Halmágyi Dénes tanuló, VII., Rottenbiller-u. 34/b., 1 görög teknős.
Vezér Károly, Szob Malomvölgy, Hont m., 1 vöcsök.
Csapó Antal, VII., Angol-u. 1/b., 1 zöldlábú vizicsibe.
Shmilliár Károly főerdész, Zalaszántó, 2 róka.
Szikszay Pálné, Hungária-kr., 73., Ruffer fatelep, 1 fehér gólya.
Vágó Aladár, IX., Üllői-út 54., 1 macskabagoly, 1 ugartyúk.
Gammel Alajos, VIII., Fhg. Sándor-u. 30/b., botoskák és 1 madárpók.
Gözy Gyula, Orlov-Plavec, 1 farkas.
Natív János, Orosháza, 1 pocgém.
Franyics Máté, Bácsalmás, 1 róka.
Belházy Sándorné, Kisfa-ud-u. 28/a., 1 sündisznó.
Tulkay József, Vig-u. 25., 1 angoranyúl.
Farsang Kálmán, Felsőbagod, Zala m., 4 vércse
Grosser Gézáné, Rákóczi-út 65., 1 drótszörű foxterrier.
Dorner Aurél, I. Várfoke-u. 14., 2 salamandra.
Gáspár József, VIII., Tisza Kálmán-tér 23. 2 légykapó, 1 rozsdafark.
Mészáros Péter, Pesterzsébet, Család-u. 67., 1 zöldlábú vizicsibe.
Küschke Miksáné, I., Németvölgyi-út 52/a., 1 görög teknős.
Szabó Karolyné, Kálvária-u. 10., 1 szarka.
Isa Mihály, Árpád-u. 7., 1 kábasólyom.
Halmayer Ferenc, Budaörs, Új-u. 391., 2 füstli fecske.
Steiner Albertné, Izabella-u. 94., II., 25., 2 kacagógerle.
Almási Hugó, IX., Kén-u. 8., 1 gólya.
Baromfiszakiskola növendékei, Gödöllő, 1 vöcsök.
Fazekas Gyula, Pilis-Hajda tanya, 1 szárcsa.
Diamantstein Miklós, VI., Péterffy Sándor-u. 39., 7 fehéregér.
Németh János és Ferenc, VII., Munkácsy-u. 37. I 12., 1 sün.
Gáspár József, 2 csiz, 2 zöldike, 1 magtörő, 3 cinege.
Dr. Murányi Károly, Kalocsa, 1 zsák vadgesztenye.
Thaisz Lajos, X., Héderváry-út 44., 2 tigrispinty.
Hegner Tóth Ervin, Párnitzki Ákos, Fót, Öreg-hegy, 2 pannóniai gyík.
Fellner Gabika, Benczur-u. 11., 1 mocsári teknős.
Patay Tibor, Bálvány-u. 20., 1 mezeinyúl.
Gödöllői koronauradalom, Galgamácsa, 1 gólya.
Balogh Vilma, VI., Szondy-u. 91., 1 karvaly.
Dr. Boér Lajos, IV., Bécsi-u. 4., 1 szarvastehén.
Preusz Pannika, VII., Erzsébet-kr. 15., 1 belga-nyúl.
Vargha József, 1 kenderike, 1 csiz, 1 stiglic.
Dr. Szathmáry Árpád és Horog László, Baross-utca 75., 1 majom.
Borsodvármegye alispáni hivatala, Miskolc, 3 zsák vadgesztenye.
Állatkertünk lelkes ajándékozóinak ezúton is hálás köszönetet mondunk.

Az apróhirdetés minden szava 10 fillér.
A legkisebb hirdetés egyszeri megjelenése 1 pengő.

Előfizetési vagy hirdetési díj Állatkert Budapest, VI., küldendő.

☛ Csakis válaszbélyeg beküldése esetén felelünk ☚

Természettudományi Közlöny. Szerkeszti: Ilosvay Lajos közreműködésével Gombocz Endre és Szabó-Patay József. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Eszterházy-u. 16.

„Magyar Foxterrier-Tenyésztők Egyesülete“ Budapest, Állatorvosi főiskola poliklinikája, VII., Rottenbiller-utca 23–25. Telefon: József 308–30.

Magyar Tacskó-Tenyésztők Egyesülete Budapest, VII. ker., István-út 2. Állatorvosi főiskola poliklinikája József 308–30. Hivatalos órák hétfőn és csütörtökön 17–18 órák között.

Országos Magyar Rendőrkutya Egyesület új hivatalos helyisége: V., Vadász-utca 31., II. em.

Magyar Kutyafajták Törzskönyve Budapest, VII., István-út 2. Állatorvosi főiskola poliklinikája József 308–30. Hivatalos órák törzskönyvezés végett hétfőn és csütörtökön 17–18 órák között.

Elsőrangú **patkányfogó foxterrier** kölykek kaphatók az Állatkertben.

Komondor-, puli-, pumi- és kuvasz-kölykek állandóan kaphatók az Állatkertben.

Magyar Dobermannosok titkári hivatala Budapest, VIII., Baross-utca 77. Telefon: József 413–78

Magyarországi Telivér Kutyatenyésztő Egyesületek Szövetsége Budapest, VII., István-út 2. Telefon: József 308–30

Kuvaszkölykek kaphatók: *Rónai Györgyné* Kerepes, Helvécia-telep címen.

Kutyakiképző iskola. Elvállalom kutyák kiképzését és versenyekre való előkészítését. Rosszul nevelt kutyák kitanítását és gondozását penzióba. *Virrasztó Károly* szakképzett oktató, Tápíósáp.

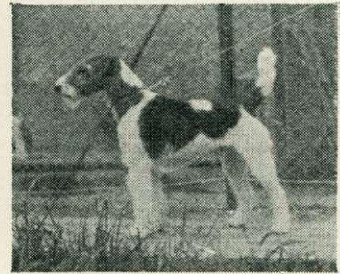
Komondorkölykek kaphatók az Állatkertben.

Apró rágcslókat köszönettel fogad az Állatkert.

Minden előfizetőnk szerezzen egy új előfizetőt lapunkra.

Szálkásszörű tacskók ³/₄ évesek, nem pedigrések, de elsőrangú duvadírtó, patkányfogó és hajtókutya kaphatók. *Németh Jenő Pápa, Földművesiskola.*

Kainit v. d. Burg. Apja: Ch Kroboro Huntsman. Anyja: Derbysiegerin Königskind v. d. Burg. Tenyésztő: Frau v. Kleist Amalienhof Németország. Tulajdonos: Taubinger Margit Budapest, Csepreghy-utca 2. szám.

Téved, ha azt hallja, hogy az Állatkert az őszi és téli napokon nem látogatható. Állatkertünk a látogatóközönségnek sok látványosságot nyújt.

A **kotorékvadászat.** Írta: József Ákos (Lenti, Zala megye), kapható a szerzőnél és minden könyvesboltban.

Aki elsőrangú **pumi** tenyészállatot óhajt beszerezni, az vásárolja meg örökösgyőztes *Finom Fürtös Rózsi Hortobágyot.*

Fodor Pál: A kanári származása, tenyésztése és kiképzése. Kapható minden könyvesboltban.

Dr. Raitsits Emil: A kanári betegségei és azok gyógyítása. Kapható minden könyvesboltban.

Nadler Herbert: Cserkészeten és lesen Nagy-Magyarországon. Érdekesítő vadászati elbeszélések 80 eredeti fényképfelvétellel. Kapható minden könyvesboltban és a kiadónkban.

Magyar gombáskönyvek és képek. Szerkeszti: *Szemere László.* Gombáskönyv kezdőknek: 250 leírás, 50 színes kép: 11*20 P. Gombáskönyv haladóknak: III kötetben 2000 leírás, 75 kép. Gombaképek: 100 színes ábra. Árak: vászonkötésben 10–10 P. Levelezőlapok 1 sor. 25 drb 3 P. Teljes tájékoztató ingyen Budapest, II. ker., Herman Ottó-út 15.

Állatkertünk látványossága a forróégyövi madarak háza.

Elsőrangú **pumi** kölykek kaphatók az Állatkertben.

Shetland pony csődörscsikó, igen kezes, kapható az Állatkertben.

Thar-kecske bak eladó az Állatkertben.

Kuvaszkölykek kaphatók: *Rónay György* Kerepes, Helvécia-telep és *Boda József* földbirtokos, Rácalmás címen.

Virágcserepeket kicsinyben, nagyban — vidékre is — szállít: *Tóth József* Izabella-utca 11.

:: :: A kiadásért felelős: RAITSITS EMIL dr. :: ::

Budapest Székesfőváros
Hirdető Vállalata

IV., Kamermayer Károly-u. 5.

Közvetítésre elfogad
hirdetéseket

Hirdetőoszlopokra
és táblákra.
Villanyvilágítású
nagy oszlopokra
és megállóhelyjelző
oszlopokra.
Gázreklámlámpákra.
Napfény-
reklámpajzsokra.

ÁLLATKERTI LÁTOGATÓK

Aki az Állat- és Növénykertbe érkezik,
A gyomra ellen nagyot vétkezik,
Ha nem a SZIKLA-vendéglőben
iszik és étkezik.

Tulajdonos: Pfneisl Frigyes

SCHREIER BÉLA

Kereskedelmi Részvénytársaság
Budapest, VII., Izabella-u. 34.

VESZ és ELAD

mindennemű szalasz és
szemestakarmányt,
őrleményféléket,
gabonaneműeket.

Telefon: József 438-49 és 320-52

Különleges kutyafelszerelések

OLBRICHNÁL

Budapest, VI., Teréz-körút 6

Telefon: 280-44

KÚN SÁNDOR

BUDAPEST
FERENC JÓZSEF-RAKP. 18.

FESTÉK, KENCE, KÁTRÁNY,
VEGYI TERMÉKEK,
ZSIRADÉKÁRU

Telefon: 845-11, 867-73

LOPOS GYULA

szabadalmazott iskolapadok, iskolai bútorok,
atlétikai sportcikkok, tornaszerek, játéks-
zerek és játéktér berendezések gyára

BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 85. TELEFON: Ó. 625-05

Arjegyzéket és költségvetést felszólításra küldök.

Fizessen elő
»A TERMÉSZET«-re

Félévre 3 pengő.

Kiadóhivatal: Budapest, VI. kerület, Állatkert

HADERER EMIL és TSA

festéks-, lakk- és vegyitermékek gyára
BUDAPEST, IX., MESTER-U. 9. TELEFON: JÓZSEF 338-87.
(Legkisebb mennyiségeket is kiszolgáltunk.)

ZIMMER FERENC
HALKERESKEDELMI R.T.

BUDAPEST KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK T.: A. 854-48
FIÓKÜZLETEK: V., Gróf Tisza István-utca 10. T.: A. 816-79,
VII., Rákóczi-út 90.
IRODA: VIII., Horánszky-utca 19. I. em. Telefon: J. 335-39

AZ ELISMERT

HEIM-FÉLE PÉKSÜTEMÉNY
AZ EGÉSZ ÁLLATKERT TERÜLETÉN KAPHATÓ

Főüzlet: Heim Lajos, VI., Szondy-u. 96/a. Tel.: 152-41.
Fiókok: VI., Teréz-körút 4. IV., Petőfi Sándor-u. 9.

RATTINGER LAJOS

AUTÓKAROSSZÉRIA, KOCSIGYÁRTÓ-ÜZEM
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 144.
ÚJ ÉS HASZNÁLT KOCSIK RAKTÁRON

Alapított
1906

Telefon:
J. 405-87